

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-8>

УДК 339.9

Особливості зовнішньоторговельної політики Китаю в сучасних умовах

Стегней Маріанна Іванівна

доктор економічних наук, професор,
декан факультету економіки, управління та інженерії
Мукачівського державного університету

Король Марина Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Парлаг С.В.

студентка
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Stehnei Marianna

Mukachevo State University

Korol M.M., Parlah S.V.

Uzhhorod National University

У даній науковій публікації авторами проаналізовано особливості зовнішньоторговельної політики Китаю, історію її трансформації, причини стрімкого економічного зростання, беручи до уваги динаміку розвитку основних показників зовнішньої торгівлі та основні напрямки зовнішньоторговельної політики Китаю на сьогодні. Зроблено висновки та перспективи подальшого стратегічного розвитку у даному напрямі.

Ключові слова: зовнішньоторговельна політика, Китай, стратегія розвитку торгівлі Китаю, політика «відкритих дверей», експортно-імпортні операції.

Stehnei Marianna, Korol M.M., Parlah S.V. FEATURES OF FOREIGN TRADE IN CHINA IN MODERN CONDITIONS

In this scientific publication, the authors analyze the peculiarities of China's foreign trade policy, the history of its transformation, and the causes of rapid economic growth, taking into account the dynamics of development of the main indicators of foreign trade and the main directions of China's foreign trade policy for today. The purpose of this work is a comprehensive analysis of the current trends and features of China's foreign trade policy.

Key words: foreign trade policy, China, strategy of trade development of China, open door policy, export-import operations.

Вступ та постановка проблеми. У сучасному світі, де від рівня розвиненості економіки країни залежить її місце на світовому рівні, одну із ключових ролей відіграє ефективно здійснення зовнішньоторговельної політики.

В залежності від того, як саме побудована стратегія зовнішньої торгівлі, який курс країна обирає (протекціонізм чи політика «відкритих дверей»), такими будуть і її зовнішньоекономічні результати, такий вона буде мати вплив на світову торгівлю. А це в свою чергу буде впливати на її внутрішньо-економічний стан.

Історія розвитку китайської стратегії зовнішньої торгівлі заслуговує на увагу, адже

майже за останні 40 років, завдяки простій зміні курсу своєї зовнішньоторговельної політики, країна, чия трансформація триває і донині, змогла досягнути вражаючих результатів і посісти ключове місце у світовій економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемам зовнішньоторговельної політики Китаю в умовах економічної глобалізації присвячені роботи таких видатних вітчизняних та іноземних дослідників, як О. Олійник, О. Яценко, М. Амайти, Н. Гончарук, В. Новик, В. Поляков, Е. Преседа, О. Приходько, К. Френда, О. Шкарпова, Р. Щенина, Чень Цзюнь та інших.

Метою даної роботи є комплексний аналіз сучасних тенденцій та особливостей зовнішньоторговельної політики Китаю.

Результати дослідження. Протягом останніх десятиліть Китайська Народна Республіка показує блискуче зростання своєї не лише економічної, але й геополітичної потужності. Вона пройшла складний і довгий шлях розвитку з відсталого країни в промислово-аграрну і з моменту її утворення, положення Китаю на світовому рівні кардинально змінилося.

Беручи до уваги показники статистики КНР, вона посідає перше місце за чисельністю населення (близько 1,415 млрд осіб станом на 2018 рік) і одне із перших за розмірами території (3 місце після Росії і Антарктиди складаючи 9,326,410 млн км²) [20; 26].

За рівнем економічного розвитку, Китай посідає друге місце у світовому рейтингу, після США відстаючи лише на 7 трлн дол. США. На рис. 1 зображена динаміка зміни ВВП Китаю протягом 1980-2018 років: лише з 1994 року економіка почала стрімко зростати і станом на 2018 рік досягла свого історичного максимуму у розмірі 13 457,27 млрд дол. США [8, 18].

Згідно Національного бюро статистики Китаю, протягом 1979-2017 рр. середній темп економічного зростання становив 9,5%, що значно перевищував світовий показник 2,9%, а також показники найбільших держав світу.

Саме Китай став основним рушієм глобального економічного зростання. Протягом 1979-2017 рр. на Китай припадає 18,4%

світового економічного зростання щорічно, яке поступається лише США. У 2017 році на Китай припало на 27,8% світового економічного зростання більше, ніж у Сполучених Штатів і Японії разом [25]. Однак у 2018 році китайська економіка продемонструвала найповільніше зростання за останні 28 років: 6,6% з переглянутих 6,8% в 2017 р. Серед причин спаду можна назвати: торговий конфлікт із США, проблеми в сферах інвестицій та споживання [11]. Але незважаючи на це, Китай продовжує займати 2 місце за рівнем економічного розвитку станом на 2018 рік і вже в грудні в країні спостерігаються ознаки певної стабілізації [11; 6].

Серед основних причин процвітання КНР можна виділити:

- 1) Експортно-орієнтована промислова політика.
- 2) Градуалістський підхід до реформ.
- 3) Стійкість і стабільність політичної системи.
- 4) Технологія в обмін на ринок, яка передбачала уступку частини вітчизняного ринку транснаціональним корпораціям в обмін на передачу Китаю іноземних технологій.
- 5) Занижений курс юаня.
- 6) Дешева робоча сила [13].

Однак найважливішим фактором процвітання Китаю була вдала реалізація зовнішньоторговельної політики, яка не лише кардинально вплинула на зовнішньоекономічну позицію сучасного Китаю, але й стала важливим фактором його стрімких внутрішньо-еко-

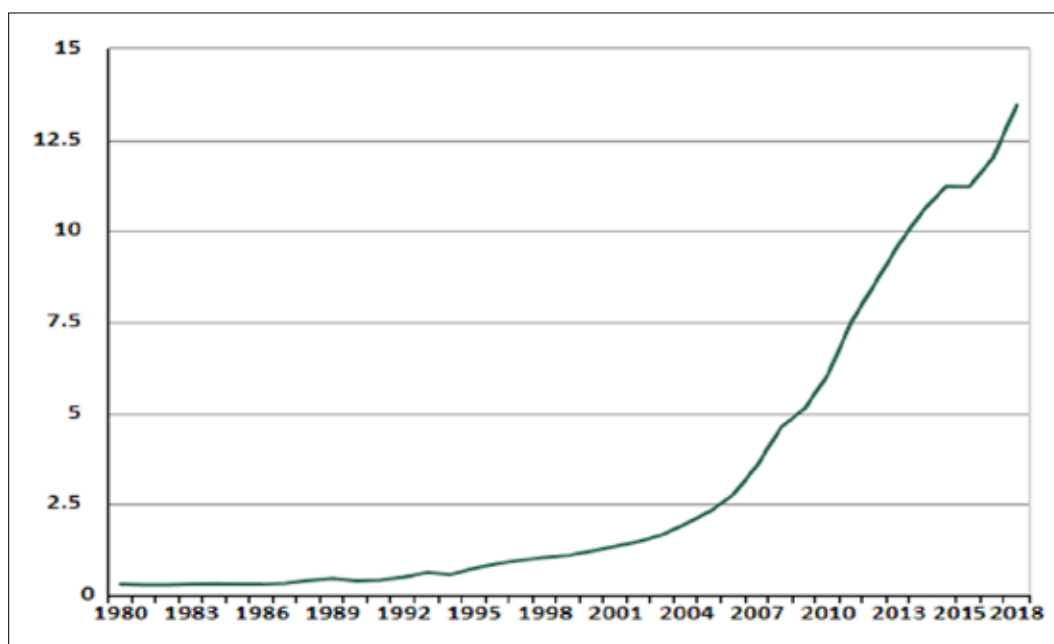

Рис. 1. Динаміка ВВП Китаю за період 1980-2018 рр. (млрд дол. США) [8]

номічних перетворень та реформ всередині самої країни [5].

У 1978 році діяч Комуністичної партії Китаю Ден Сяопін почав реалізацію політики реформ, націленої на відкритість зовнішньому світу, побудову соціалістичної ринкової економіки і створення товариства «малого добробуту», яка стала вирішальною.

КНР дозволила міжнародну торгівлю і прямі іноземні інвестиції. Дані ініціативи підвищили рівень життя більшості населення Китаю і пізніше дозволили підтримати комплексні реформи [13].

Загалом, еволюція стратегії розвитку торгівлі Китаю може бути розділена на 2 етапи: до вступу у СОТ і після.

У фазі «до вступу у СОТ» стратегія розвитку торгівлі Китаю складалася з чотирьох етапів з 1980 по 2001 рік: «імпортозаміщення та маргінальне стимулювання експорту» (1980-1983 рр.), «стимулювання експорту, що нейтралізує імпортозаміщення» (1984-1990 рр.), «стимулювання експорту та лібералізація зовнішньої торгівлі» (1991-1993 рр.) і «радикальна лібералізація торгівлі» (1994-2001 рр.).

Що стосується фази «після вступу до СОТ», то Китай перетворив попередню стратегію розвитку торгівлі з акцентом на імпортозаміщення на іншу, більш збалансовану, яка була спрямована на забезпечення сталого розвитку, внутрішнього та зовнішнього попиту, координованої імпортової та експортної торгівлі.

За загальним планом економічного розвитку з 2001 року на сьогоднішній день Китай проходить три етапи, а саме: «виконання зобов'язань перед СОТ та продовження лібералізації торгівлі» (2001-2005 рр.), «адаптація торговельної політики та трансформація моделі зростання» (2006-2008 рр.), а також «відновлення після глобальної фінансової кризи» (2008-дотепер) [14].

Коригування торговельної політики Китаю допомогло йому вийти із кризи 2009 року успішно і покращити свої показники торгівлі. З поступовим відновленням світової економіки та зовнішнім попитом, зовнішня торгівля Китаю з 2011 року почала стрімко зростати, як можна побачити на рис. 2.

Можна відмітити, що протягом січня 2009 р. по грудень 2018 р. в Китаї спостерігалось позитивне сальдо торгового балансу, яке залишалось негативним лише 6 місяців. Воно досягло позитивного максимуму в лютому 2016 року (близько 63,29 млрд дол. США) та рекордно низького рівня у березні 2012 року (близько 31,5 млрд дол. США). За період 2016-2018 років сальдо понизилось на 18,55 млрд дол. США, через повільне зростання експорту, але перевищило прогноз 2017 року (34 млрд дол. США) в розмірі 44,74 млрд дол. США [12].

Експорт товарів і послуг Китаю за жовтень 1980-2018 рр. зріс, сягнувши в 2018 році 2,662,779 млн дол. США (рис. 3). В порівнянні з 2017 р., він зріс на 9,9% [16].

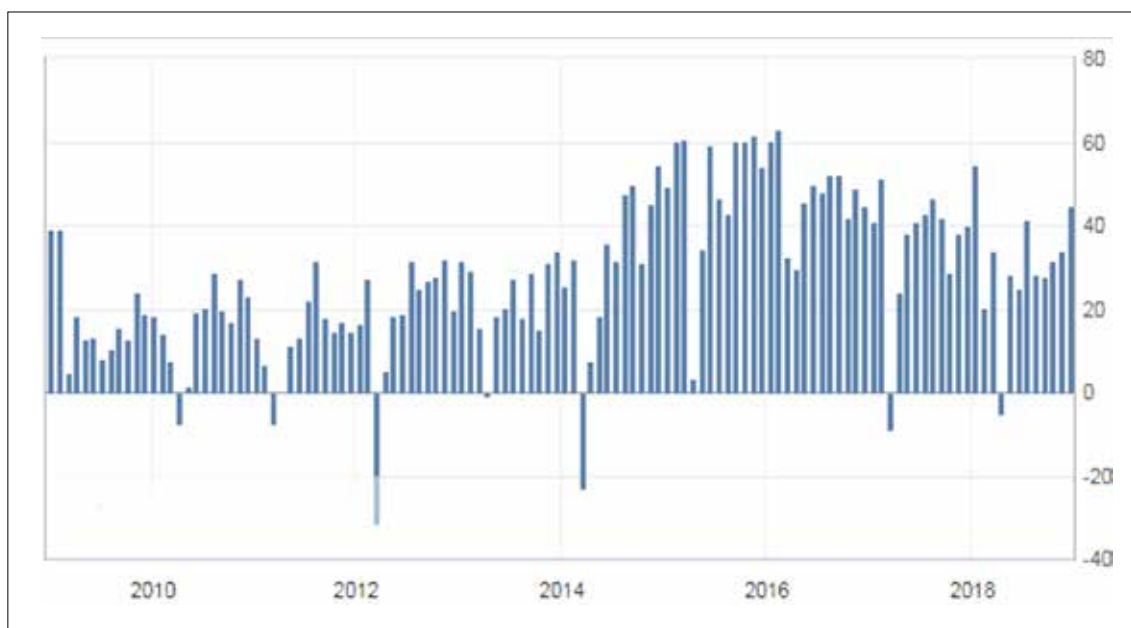

Рис. 2. Динаміка торговельного балансу Китаю, січень 2009 року-грудень 2018 року (млрд дол. США) [12]

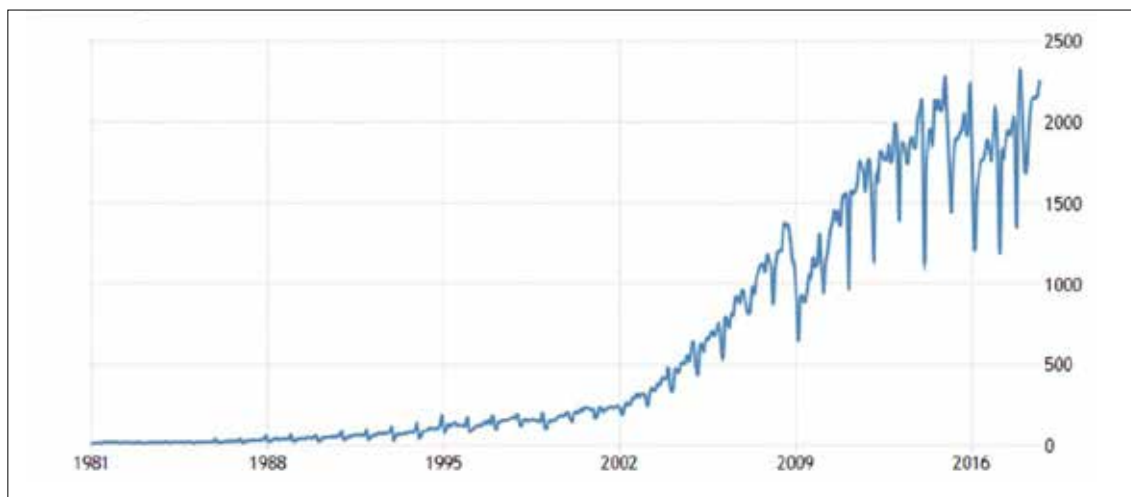

Рис. 3. Динаміка експорту товарів і послуг Китаю за жовтень 1980-2018 рр. (млн.дол. США) [16]

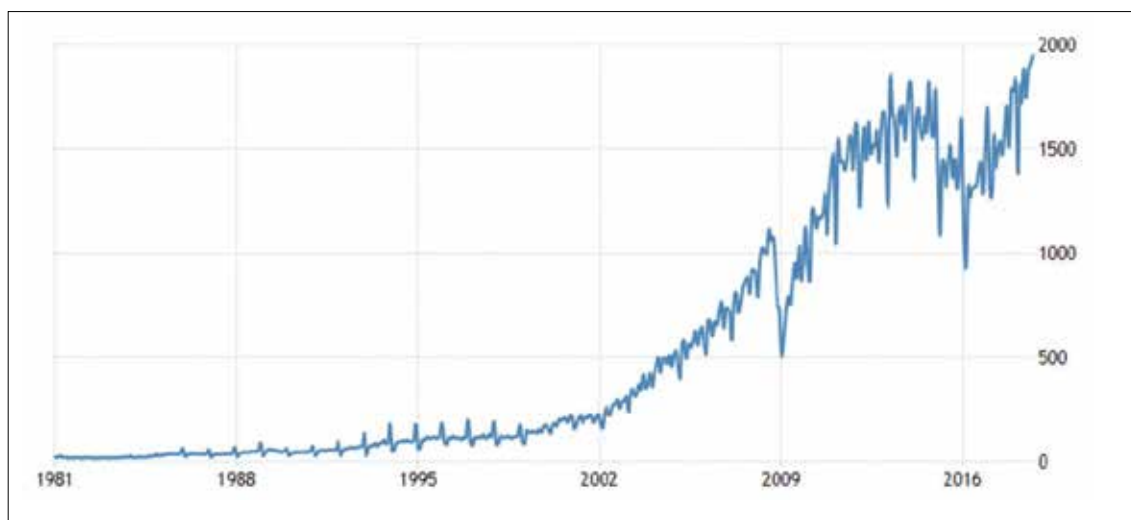

Рис. 4. Динаміка імпорту товарів і послуг Китаю за жовтень 1980-2018 рр. (млн. дол. США) [19]

Імпорт товарів і послуг Китаю за жовтень 1980-2018 рр. в свою чергу теж зріс, сягнувши в 2018 році 2,561,707 млн дол. США (рис. 4). В порівнянні з 2017 р., його зростання сягнуло 15,8% [19]. Згідно зі статистикою СОТ, в перших трьох кварталах 2018 року внесок даного зростання становив 16,8% світового зростання імпорту [9].

Тому очевидним є той факт, що за обсягом зовнішньої торгівлі товарами, Китай зміг піднятися з 29 місця на 1 протягом 1978-2013 рр. і міцно осісти на 2 місце протягом 2012-2017 рр. [25]. Станом на 2018 рік, обсяг експорту та імпорту товарів Китаю склав 30,5 трлн юанів (або близько 4 561 056 млн дол. США) і виріс на 9,7% в порівнянні з минулим роком. Як зазначено

в табл. 1, експорт товарів зменшився до 2,209,167 млн дол. США, а імпорт навпаки різко збільшився на 510 000 млн доларів у порівнянні з минулим роком (1,841,889 млн) і виявився вищим (2 351 889 млн) за загальний обсяг імпорту та експорту в торгівлі за весь 2001 рік до вступу Китаю в СОТ [9].

За обсягом зовнішньої торгівлі послугами, Китай зміг піднятися з 34 місця на 2 місце протягом 1982-2018 рр. [25, 9]. Станом на 2018 рік, обсяг імпорту і експорту в сфері послуг склав 5,2 трлн юанів (або близько 777 622 млн дол. США) і виріс на 11,5%, що стало новим рекордом. Як зазначено в табл. 1, експорт послуг збільшився до 453,612 млн дол. США, а імпорт наоборот зменшився до 209,818 млн дол. США [9].

Таблиця 1

**Основні показники зовнішньої торгівлі Китаю
протягом 2013-2017 рр. (млн. дол. США) [22, 10]**

Показники зовнішньої торгівлі	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Імпорт товарів	1,949,990	1,959,233	1,681,951	1,587,431	1,841,889	2,351,889
Експорт товарів	2,209,005	2,342,293	2,274,949	2,098,161	2,263,329	2,209,167
Імпорт послуг	329,419	450,805	466,330	453,014	464,133	209,818
Експорт послуг	205,778	279,423	285,476	208,488	226,389	453,612
Зовнішня торгівля	4,694,192	5,031,774	4,708,706	4,347,094	4,795,740	5,224,486

Таблиця 2

**Основні торговельні партнери Китаю
за обсягом експорту та імпорту станом на 2018 рік [16; 19]**

№	Країна-експортер	Країна-імпортер
1	США	ЄС: Німеччина
2	Гонконг	Країни АСЕАН: – Малайзія, – Південна Корея, – Японія, – Тайвань
3	ЄС: – Німеччина, – Великобританія, – Нідерланди	США
4	Країни АСЕАН: – В'єтнам, – Японія, – Південна Корея, – Індія	Австралія

З табл. 2 можна побачити, що, станом на 2018 рік, в трійку одночасно, як основних експортерів, так й імпортерів входить США і ЄС. Також до основних торговельних партнерів належать Гонконг, Австралія та країни АСЕАН.

Головним експортом Китаю є механічна та електрична продукція, високотехнологічна продукція, одяг, текстиль, взуття, меблі, вироби з пластмаси, кераміка, двигуни і генератори та інтегральні схеми.

Станом на 2018 рік, обсяги експорту зросли для виробів з необробленого алюмінію (25,5%), металопродукції (33,1%) і рису (2,1%). Серед найбільших торговельних партнерів Китаю експорт збільшився до ЄС (15,3%), країн АСЕАН (12,5%), Японії (5,7%), Південної Кореї (14,4%), Тайваню (13,3%) і

Австралії (19,1%). Натомість експорт до США скоротився на 2,4%.

Провідним імпортом Китаю є механічна та електротехнічна продукція і високотехнологічні товари. Країна також є одним з найбільших споживачів таких товарів у світі, як: сира нафта, залізна руда, мідь і алюміній.

Станом на 2018 рік, імпорт знизився на залізну руду (-9%), сталеву продукцію (-0,9%) і сою (-13%) через високі тарифи на поставки з США. Натомість, імпорт збільшився на необроблену мідь (8,9%), мідний концентрат (17%), сиру нафту (4,8%), природний газ (26,2%) і вугілля (20,5%). Серед найбільших торговельних партнерів Китаю імпорт скоротився в основному з США (-41,2%), країн АСЕАН (-7,1%), Південної Кореї (-11,8%),

Японії (-1,3%) і Тайваню (-0,5%), але зріс з ЄС (8,2%) та Австралії (7,6%) [16; 19].

Починаючи з 2017 року, Китай реалізує стратегію зовнішньої торгівлі, в якій можна виокремити:

1) Створення нових механізмів для сталого розвитку торгівлі: впровадження більш активної політики імпорту, спрощення процедур торгівлі, розробка нових видів торгівлі і сприяння інноваційному розвитку переробної торгівлі [15, с. 2].

З 1 липня 2018 року Китай продовжує спрощення процедур імпорту адміністрування та знижує імпорتنі тарифи на 1,4 тис. товарів широкого (народного) споживання.

Тарифні ставки будуть понижені з 15,3% до 6,9% протягом 2001-2018 рр. в рамках режиму найбільшого сприяння в торгівлі (MFN) [15, с. 4, 3].

З 15,9% до 7,1% буде знижена тарифна ставка на одяг, взуття, головні убори, кухонне начиння, спортивні товари, з 20,5% до 8% – на побутову техніку (пральні машини та холодильники), з 8,4% до 2,9% – на побутову хімію та косметику [3].

2) Створення більш привабливого інвестиційного середовища: заохочення іноземних інвестицій в центральні і західні регіони Китаю, прискорення випуску комплексних пілотних проектів щодо створення нових інституцій відкритої економіки, просування реформи системи управління іноземними інвестиціями, сприяння заокеанського інвестиційного співробітництва та інше [15, с. 2].

У 2017 році китайський уряд доклав значних зусиль для полегшення обмежень і спрощення процедур для вступу іноземних інвестицій. Була здійснена оптимізація умов,

структури і розподілу іноземних інвестицій. Державна рада навіть випустила два циркуляри щодо заходів, спрямованих на подальше залучення іноземних інвестицій і, відповідно, сприяння зростанню іноземних інвестицій, спрямованих на вдосконалення інвестиційного середовища [15, с. 7].

Згідно рис. 5, протягом 2008-2018 рр. максимальне збільшення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) відбулось в грудні 2014 року сягнувши 105,237 млн дол. США, яке в подальшому зменшилось до 52,654 млн дол. США станом на червень 2018 рік [17]. Наприклад, у цьому ж році китайські ПІІ в Північну Америку та Європу впали на 73% в порівнянні з 2017 роком, головним чином через внутрішньо-політичні зрушення та нові правила перевірки інвестицій (на 83% вони впали в США, а на 80% – в Канаді). Але, на противагу цьому, відбулось і певне зростання у Франції, Німеччині, Люксембурзі, Іспанії і Швеції [21].

Згідно з рис. 6, протягом 2010-2016 рр. відбулось поступове збільшення потоку вихідних прямих інвестицій до 196,2 млрд дол. США, після чого, їх частка зазнала значне зниження до 120 млрд дол. США у 2017 р. Станом на 2018 р. ПІІ зросли до 129.83 млрд дол. США. В основному, інвестиції надходили в лізингові та комерційні послуги, виробничі, роздрібні, оптові та гірничодобувні галузі [23].

За перші 10 місяців 2018 року було схвалено 7119 заявок підприємств з іноземними інвестиціями, а обсяг узгоджених китайською стороною інвестицій сягав 107,94 млрд дол. США.

На сьогодні, структура іноземних інвестицій продовжувала поліпшуватися, а ірраціональні капіталовкладення ефективно обмежені [1].

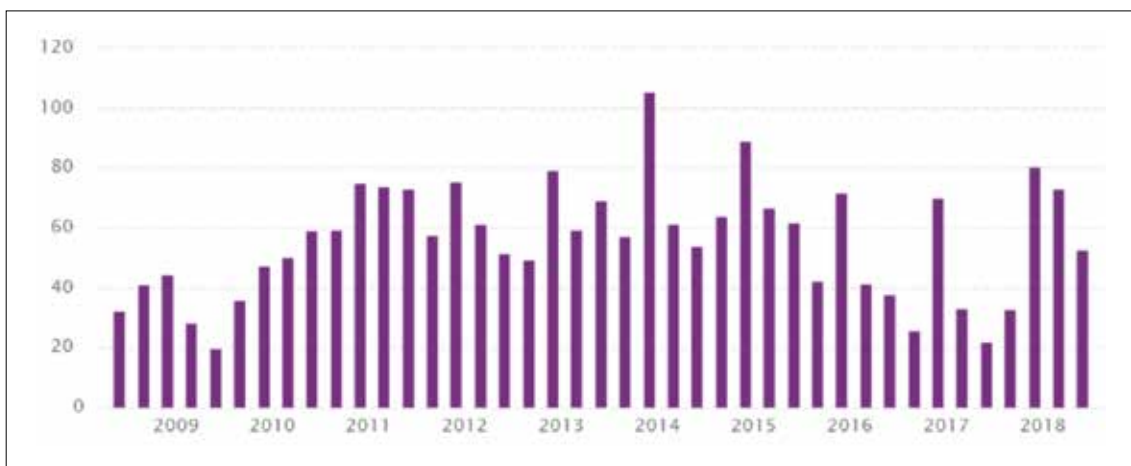

Рис. 5. Динаміка потоку прямих іноземних інвестицій за червень 2008-2018 рр. (млрд. дол. США) [17]

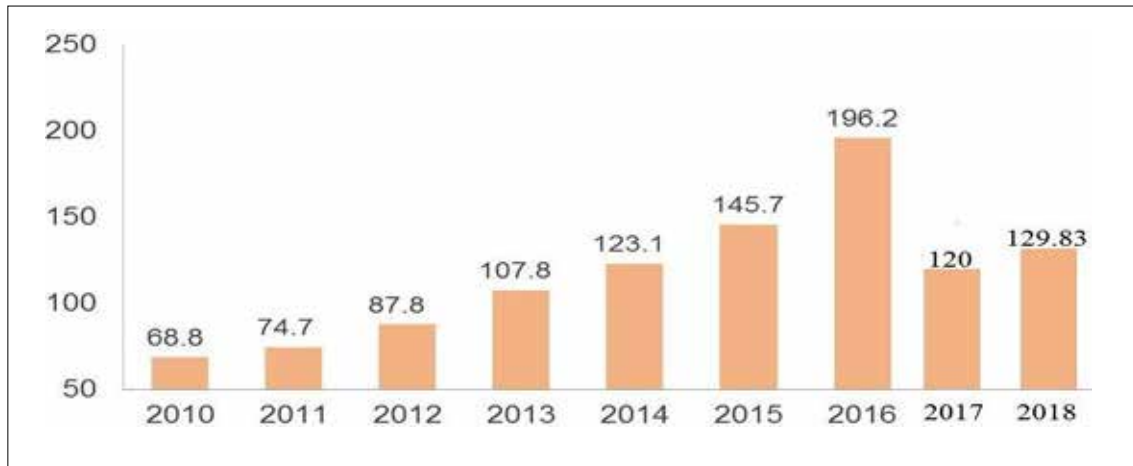

Рис. 6. Динаміка потоку вихідних прямих інвестицій протягом 2010-2018 рр. (млрд дол. США) [17; 24; 23]

3) Посилення захисту прав інтелектуальної власності.

Китай продовжує зміцнювати як адміністративний, так і судовий захист прав інтелектуальної власності та посилювати відповідні механізми.

У грудні 2016 року Китай опублікував план захисту та використання прав інтелектуальної власності протягом 13-го п'ятирічного періоду (2016-2020 рр.), закликаючи до подальшого поглиблення реформи в галузі ПІВ. У березні 2017 року уряд Китаю, взявши до уваги нові розробки, дав свої рекомендації щодо посилення боротьби з порушеннями і вже у квітні був опублікований план судового захисту прав інтелектуальної власності, в якому визначено керівні принципи, цілі та ключові заходи судового захисту прав інтелектуальної власності.

Останніми роками Китай домогся помітного прогресу в судових справах щодо прав інтелектуальної власності. У порівнянні з 2016 роком, випадки ПІВ першої інстанції збільшилися на 46% відповідно у 2017 році. Судовий захист стає все дедалі важливішим засобом захисту інтелектуальної власності в Китаї.

4) Розробка пілотних зон вільної торгівлі.

Створення пілотних зон вільної торгівлі (ЗВТ) є основним важелем китайського уряду для подальшого реформування економіки. Вона спрямована на прискорення трансформації урядових функцій, пошук інноваційних способів адміністрування та управління, сприяння торгівлі та інвестиціям, а також вивчення нових шляхів, засобів для покращення реформ. Протягом 2013-2017 рр. Китай послідовно встановив пілотні ЗВТ в 11 провінціях і муніципалітетах, включаючи

Шанхай, Гуандун, Тяньцзінь, Фуцзянь, Ляонін, Чжецзян, Хенань, Хубей, Чунцін, Сичуань і Шеньсі [15, с. 9-10].

В 2018 році Китай опублікував комплексну програму щодо створення пілотної ЗВТ на острові Хайнань до 2020 року, де будуть прийняті пілотні заходи для реформ у сфері формування нової системи економіки відкритого типу, інноваційного розвитку індустрії послуг і прискореного перетворення урядових функцій. Разом з цим провінція Хайнань повинна буде виробити оригінальні пробні заходи з розвитку лікувально-оздоровчої галузі, культурного туризму та екологічного розвитку [7].

До кінця 2017 року кількість новостворених підприємств у 11 пілотних ЗВТ перевищила 400 000, з яких 25 000 – підприємства з іноземними інвестиціями, а загальний капітал становить 261,93 млрд юанів. Досвід пілотних ЗВТ значно оптимізував загальнонаціональне бізнес-середовище.

5) Підтримка економічної глобалізації та створення нової платформи для міжнародного співробітництва: активне сприяння глобальній ініціативі «Один пояс, один шлях».

Восени 2013 року Президент Сі Цзіньпін запропонував у Казахстані та Індонезії будівництво «Економічного поясу Шовкового шляху» та «Морського шовкового шляху 21 століття», відомого як ініціатива «Один пояс один шлях» сьогодні. Станом на 2017 рік його будівництво має потужну підтримку та активну участь, в якій бере участь, більше ніж 100 країн і міжнародних організацій по всьому світу. Ініціатива «Один пояс один шлях» бере початок у Китаї, але можливості та вигоди, які вона приносить, належать світу.

У рамках цієї ініціативи значно зміцнились торговельні зв'язки з іншими країнами. Загальний обсяг торгівлі протягом 2014-2017 рр. перевищив 4 трлн дол. США [15, с. 11-12]. А станом на 2018 рік цей обсяг збільшився на 3,3% вище загальних темпів зростання зовнішньої торгівлі країни [2].

6) Активна участь у глобальному економічному управлінні та протистоянні протекціонізму.

Як вже згадувалось, починаючи з 1978 році Китай вирішив змінити курс зовнішньоторговельної політики, відмовившись від протекціонізму. Наразі Китай активно підтримує і сприяє поширенню політики «відкритих дверей». Незважаючи на це, станом на 2018 рік Китай веде торгову війну разом з ЄС проти США, підвищуючи мита на рівні 25% і більше як відповідь на зміну тарифів США. Президент Сі Цзіньпін закликає країн-членів БРІКС, СОТ і загалом всіх інших країн протистояти торговельному протекціонізму США, оскільки це негативно впливає не лише на їхню зовнішню торгівлю, а й на світову і може призвести до рецесії.

7) Створення нових зон вільної торгівлі (ЗВТ) та сприяння лібералізації торгівлі та інвестицій в них.

Станом на 2018 рік, в Китаю було підписано і впроваджено 17 угод про вільну торгівлю (ЗВТ), в яких зазначалось, що більш ніж 90% тарифів будуть зведені до нуля. Ще 13 знаходяться на стадії обговорення, а 10 розглядаються.

Так само, як і більш тісні економічні та партнерські угоди з Гонконгом і Макао, у Китаї діють ЗВТ з країнами та економічними блоками, такими як АСЕАН, Нова Зеландія, Сінгапур, Швейцарія, Корея та Австралія [15, с. 15-16].

Швидкість розвитку торговельно-інвестиційних відносин КНР з країнами-партнерами виявився швидшим, ніж з іншими країнами. Станом на 2017 рік, загальний обсяг торгівлі між Китаєм і країнами АСЕАН сягнув понад 500 млрд дол. США, тобто в шість разів більше, ніж в першому році з моменту вступу в силу угоди про вільну торгівлю Китай-АСЕАН. За рейтингом партнерів для АСЕАН, Китай змістився з 5 місця (до підписання угоди) на 1 [4].

Частка ЗВТ в експортно-імпортних операціях становить близько 174 млрд дол. США і збільшилася майже на 6% в порівнянні з 2017 роком.

За п'ять років роботи шанхайської ЗВТ в ній було зареєстровано 19 тис. нових підпри-

ємств, а загальна їх кількість досягла 28 тис. [15, с. 16].

Висновки і перспективи подальших досліджень. На сучасному етапі Китай за своїм економічним розвитком середнім темпом економічного зростання, зовнішніми торговельними відносинами, населенням, площею посідає в рейтингах одні із перших місць в порівнянні з іншими країнами і таким чином значно впливає на світову економіку. Наприклад, станом на 2018 рік, Китай посідає 2 місце після США у світовому рейтингу за рівнем економічного розвитку.

Однією із найважливіших причин його глобалізації стало саме реформування зовнішньоторговельної політики в 1978 році. Лише після вирішальної зміни його курсу, а саме, переорієнтування на політику «відкритих дверей», економічні показники Китаю почали показувати позитивні зміни.

Загалом, науковці виділяють в історії розвитку зовнішньоторговельної політики два етапи (до вступу в СОТ (1980-2001 рр.) і після (з 2001- до сьогодні)) під час яких була здійснена і продовжується здійснюватися максимальна лібералізація його зовнішньої торгівлі.

Отож, було покращено сальдо торгового балансу (в грудні 2018 році 44,74 млрд дол. США), відбулось зростання експорту та імпорту товарів і послуг (в 2018 році 2,662,779 млн і 2,561,707 млн дол. США), за обсягом зовнішньої торгівлі товарами і послугами Китай зміг піднятися із останніх місць в рейтингу на одні із перших.

Серед основних партнерів зовнішньої торгівлі Китаю можна виділити США, ЄС, Гонконг та АСЕАН. Найбільше він експортує високотехнологічну продукцію, одяг, текстиль, взуття, меблі, двигуни і генератори, інтегральні схеми і т. д. а імпортує – механічну та електротехнічну продукцію, високотехнологічні товари, сиру нафту і т. д.

На сьогодні, Китай зосереджує свою увагу на такі напрямки зовнішньоторговельної політики:

1) Впровадження більш активної політики імпорту, спрощення процедур торгівлі, розробка нових видів торгівлі і сприяння інноваційному розвитку переробної торгівлі;

2) Заохочення іноземних інвестицій в центральні і західні регіони Китаю, прискорення випуску комплексних пілотних проектів щодо створення нових інституцій відкритої економіки, просування реформи системи управління іноземними інвестиціями, сприяння заокеанського інвестиційного співробітництва;

3) Посилення захисту прав інтелектуальної власності;

4) Розробка пілотних зон вільної торгівлі.

5) Підтримка економічної глобалізації та створення нової платформи для міжнародного співробітництва в ініціативі «Один пояс, один шлях».

6) Активна участь у глобальному економічному управлінні та протистоянні протекціонізму.

7) Створення нових зон вільної торгівлі (ЗВТ) та сприяння лібералізації торгівлі та інвестицій в них.

Таким чином, політика КНР щодо зовнішньої торгівлі досить ефективна, але продовжує залишатись у фазі трансформації, має залежність від зовнішнього ринку і не зважаючи на активну протидію «протекціоністській» політиці, Китай веде торгову війну з США, в якій і застосовує засоби останньої.

ЛІТЕРАТУРА:

1. За перші 10 місяців зафіксовано стабільне зростання обсягу фактично використаних іноземних інвестицій в Китаї [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.tianxia.link/uk/article/7342-za-piershi-10-misiatsiv-zafiksovano-stabil-nie-zrostannia-obsiagh-faktichno-vikoristanikh-inoziemnikh-inviestitsii-v-kitayu>
2. За перші 11 місяців 2018 року зовнішньоторговельний оборот Китаю виріс на 11% [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://glavcom.ua/economics/finances/za-pershi-11-misyaciv-2018-roku-zovnishnotorgovelnii-oborot-kitayu-viris-na-11-551668.html>
3. Китай з 1 липня знизить мита майже на 1,5 тисячі товарів [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://economics.unian.ua/industry/10137812-kitay-z-1-lipnya-znizit-mita-mayzhe-na-1-5-tisyachi-tovariv.html>
4. Китай підписав 16 угод про вільну торгівлю з 24 країнами і регіонами світу [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.tianxia.link/uk/article/6665-kitai-pidpisav-16-ughod-pro-vil-nu-torghivliu-z-24-krayinami-i-riehionami-svitu>
5. Характер та особливості сучасної зовнішньоторговельної політики Китаю [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://studopedia.info/3-108201.html>
6. Валовой внутренний продукт [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://knoema.ru/atlas/ranks/%D0%92%D0%92%D0%9F?baseRegion=CN>
7. Китай опубликовал комплексную программу по развитию пилотной зоны свободной торговли на острове Хайнань [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://russian.news.cn/2018-10/16/c_137536903.htm
8. Китай – Валовой внутренний продукт [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://knoema.ru/atlas/%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B9/%D0%92%D0%92%D0%9F>
9. Общий объем импорта и экспорта услуг в Китае превысил в 2018 году 5 трлн юаней [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://russian.people.com.cn/n3/2019/0227/c31518-9550130.html>
10. Объем внешней торговли Китая в 2018 году превысил \$4,56 трлн [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.trend.az/world/china/3026288.html>
11. Рост ВВП Китая в 2018 году замедлился до минимума за 28 лет [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.vestifinance.ru/articles/113377>
12. Сальдо торгового баланса Китая [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://ru.investing.com/economic-calendar/chinese-trade-balance-466>
13. Семь секретов китайского экономического чуда [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rbc.ru/photoreport/08/10/2014/54357074cbb20f72b885cbbd>
14. Bin S. China's Trade Development Strategy and Trade Policy Reforms Overview and Prospect / Sheng Bin. – Tianjin: The Institute of International Economics, 2015.
15. Trade policy review – China: World Trade Organization, 2018. – 23 с.
16. China Exports [Електронний ресурс] // Trading Economics. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://tradingeconomics.com/china/exports>
17. China Foreign Direct Investment [Електронний ресурс] // CEIC. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ceicdata.com/en/indicator/china/foreign-direct-investment>
18. China GDP [Електронний ресурс] // Trading Economics. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://tradingeconomics.com/china/gdp>
19. China Imports [Електронний ресурс] // Trading Economics. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://tradingeconomics.com/china/imports>

20. China Population [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.worldometers.info/world-population/china-population/>
21. Chinese FDI into North America and Europe in 2018 Falls 73% to Six-Year Low of \$30 Billion [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bakermckenzie.com/en/newsroom/2019/01/chinese-fdi>
22. Chinese foreign trade in figures [Електронний ресурс] // Trade Portal. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://en.portal.santandertrade.com/analyse-markets/china/foreign-trade-in-figures>
23. China's ODI up to almost \$130 billion in 2018 [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.chinadaily.com.cn/a/201901/16/WS5c3f1be7a3106c65c34e4ddf.html>
24. China's Outbound Investment Slumped in 2017 as Deals Scrutinized [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-01-16/china-s-outbound-investment-slumped-in-2017-as-deals-scrutinized>
25. Factbox: China, a greater contributor to global economy [Електронний ресурс] // Xinhua. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://www.xinhuanet.com/english/2018-09/18/c_137476593.htm
26. Land area [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://world.bymap.org/LandArea.html>